

Buika, Pagés i Núñez, reclams del Festival Yepes en la 28a edició Pàg. 3-4

La bailaora María Pagés en una foto promocional de l'últim espectacle.

L'ONCA s'estrena amb *Carmen* i *Coppélia*, i els solistes de la JONCA homenatgen Astor Piazzolla.

Claret: «L'assignatura pendent és mantenir el llistó del programa i l'èxit de públic com el primer dia.»

Entrevista Pàg. 12-13 Pere Riba

«Hem de ser capaços de portar a terme un creixement urbanístic ordenat i coherent per Ordino»

Viure Ordino Pàg. 15

Les bunes convoquen més de 3.000 espectadors en dos dies de concerts

Sumari

Veu ciutadana

Ordino és viu entra en el món de les xarxes socials.

pàg. 6

Centre Esportiu d'Ordino

La secció esportiva fomenta l'esport de base.

pàg. 7

Medi ambient

Un reglament posa fi a la circulació pels camins.

pàg. 8-9

Equipaments socials

El SAD es guanya la confiança dels usuaris.

pàg. 11

Activitats

Actuació de la Cia. estatal del Daguestan.

pàg. 22-23

L'Ordino de...
Marc Crighton

pàg. 24

Editorial

Arriba la tardor i enfoquem una nova temporada plena de projectes i il·lusions. En temps de collita, celebrem la 19a Mostra Gastronòmica d'Andorra a Ordino, un autèntic festí no únicament per al paladar, sinó per a tots els sentits. Una ocasió que permet donar reconeixement als cuiners i als restaurants nacionals que hi participen. La festa major d'Ordino, per sant Corneli i sant Cebrià, les festes de la Cortinada i Arans i la d'Ansalonga o la celebració de la Castanyada són altres cites del calendari que no podeu passar per alt aquest trimestre.

Us presentem un *Ordino és viu* ampliat de pàgines i continguts i que, a més, trobareu en l'edició digital www.ordinoesviu.com, que tractarà temes protagonistes a la parròquia com ara el medi ambient. En aquest número incloem el nou reglament que ordena la circulació del trànsit rodat als camins i que confiem que posarà fi als comportaments irrespectuosos i incívics d'alguns conductors que malmeten el paisatge de forma irreparable. Una altra novetat que hi introduïm, esperem que amb èxit, és una secció dedicada a les comunitats de parla no catalana

instal·lades a Ordino, que estrenem amb l'anglesa establerta a Andorra Claret Allcard. Amb voluntat d'obrir aquest mitjà de comunicació a tothom i que la gent de fora pugui oferir-nos també el seu punt de vista, recollirem les opinions de tots aquells que hi vulgueu participar.

També volem donar-vos a conèixer els serveis i equipaments que teniu a la vostra disposició, als quals dediquem un esforç diari per al seu bon funcionament. Els actes que es desenvolupen a la Casa Pairal i en altres equipaments com el PIJ (Punt d'Informació Juvenil), l'Escola d'art o les activitats que es programen a la biblioteca –tots ells gestionats des de Cultura– tindran un espai de difusió. Parlarem del SAD (Servei d'Atenció Domiciliària) un any i mig després de posar-lo en marxa i de quina ha estat la resposta entre la població. El CEO (Centre Esportiu d'Ordino) s'estrena en aquestes pàgines amb un reportatge centrat en les seccions esportives que acullen més d'un centenar de nens de la parròquia. Finalment, destaquem el protagonisme del treball associatiu a la parròquia amb entitats com el Grup Dansaire d'Ordino,

que aviat celebrarà el seu desè aniversari. Altres iniciatives, de gestió privada, tindran també suport des d'aquestes pàgines per divulgar-les. Ens referim a activitats com l'Escola de ballet Elizabeth Morera, el tai-txi o el ioga, que tenen un nombre fidel de seguidors a la parròquia.

El web turístic www.ordino.ad ja és una realitat. Si us adreceu a aquesta pàgina hi trobareu tota la informació necessària per gaudir d'Ordino. Els continguts que s'hi presenten són de caràcter exclusivament turístic, cosa que no vol dir que no puguem gaudir-ne en redescobrir l'àmplia oferta de què disposem. Com a novetat, mereix un esment especial la inclusió d'allotjaments i restaurants de la parròquia com una pràctica guia turística. Hi trobareu rutes, excursions, aventura, oferta nocturna i fins i tot un apartat especial per a nens.

Al Comú, hem treballat en les rutes ciclistes d'Andorra, un projecte gestat a Ordino que proposa divuit recorreguts en bicicleta per tot el país, dos dels quals a la parròquia: Ordino-Coll d'Ordino i El Serrat-Arcalís, arribada de finals d'etapa del Tour de França i la Vuelta d'Espanya.

Edita:

Comú d'Ordino

Disseny, maquetació i redacció:

Comú d'Ordino

Imatges:

Comú d'Ordino

Correcció:

Pites Roure

Dipòsit legal:

AND 446-2009

A/e:

publicacions@ordino.ad

CALENDARI DE REUNIONS VEÏNALS

SETEMBRE 2010

Dimarts 14	Carrer Major – Nucli antic
Dimarts 21	Segudet
Dijous 23	La Clota Verda – Grau Sobirà
Dimarts 28	L'Anglada
Dijous 30	La Cultia-Prat Gran

OCTUBRE 2010

Dimarts 5	El Turer – Av. de les Moles
Dijous 7	El Puiet – Pleta d'Ordino
Dimarts 12	La Gonarda – Balcó d'Ordino
Dijous 14	Edificis Ral i Prat de Vilella

Tema

Buika i María Pagés, novetats del 28è Festival Yepes, que recupera el gaiter Carlos Núñez

» **L'ONCA en format clàssic interpreta música de ballet i òpera amb «Coppélia» i «Carmen»**

» **Els Solistes de la JONCA recorren els temes més populars de l'argentí Astor Piazzolla**

Concha Buika (1 d'octubre) i la Compañía María Pagés (29 d'octubre), dues personalitats difícils de classificar dins el panorama escènic actual per la seva singularitat artística, encapçalen el cartell del 28è Festival Internacional Narciso Yepes, que se celebrarà a Ordino el mes d'octubre a l'Auditori Nacional. El gaiter Carlos Núñez (8 d'octubre) torna tres anys després per presentar-nos el seu últim disc, *Alborada do Brasil*, un viatge que indaga en les connexions musicals i personals entre el Brasil i Galícia. Les actuacions de l'ONCA (16 d'octubre) i els Solistes de la JONCA (17 d'octubre), amb la interpretació de fragments de l'òpera *Carmen* de Bizet i el ballet *Coppélia* de Delibes completen la programació de l'edició d'enguany.

El último trago dona títol al darrer treball de Buika, mallorquina d'origen guineà amb un registre molt ampli que va de la *copla* al jazz passant pel *cante jondo*. L'artista es presenta a Ordino per obrir el Festival amb un repertori de *rancheras* i boleros en homenatge a Chavela Vargas. El disc va ser enregistrat amb la col·laboració de Chucho Valdés. La segona actuació anirà a càrrec de Carlos Núñez, gaiter i flautista que acaba de publicar *Alborada do Brasil*, un treball ple de col·laboracions amb músics brasilers i irlandesos.

L'Associació Festivals d'Ordino –constituïda el 1997 per la Fundació Crèdit An-

La mallorquina d'origen guineà Concha Buika (a dalt). El gaiter i flautista Carlos Núñez (baix, esquerra) i els Solistes de la JONCA.

dorrà i el Comú d'Ordino–convida a participar un any més l'ONCA (Orquestra Nacional de Cambra d'Andorra) que, en format clàssic, interpretarà un programa per a tots els públics: una suite de 30 minuts del ballet romàntic *Coppélia* (1870, Léo Delibes) i àries de l'òpera *Carmen* (1875, Georges Bizet) amb solistes cantants (16 d'octubre). Com ja és habitual, la participació d'artistes joves anirà a càrrec dels Solistes de la JONCA, que en format quartet de corda durant la

primera part del concert, i acompanyats d'un acordió a la segona, dedicaran el concert a Astor Piazzolla en un recorregut per les obres més conegudes del compositor argentí, com ara *Adiós Nonino*, *Libertango* o *Tango ballet*. Aquest concert tindrà lloc a l'església parroquial d'Ordino a les 12 del migdia.

CLOENDA DE LUXE. La cloenda del Festival anirà a càrrec de la Compañía María Pagés, que oferirà l'espectacle *Flamenco y*

poesía. Els textos de José Saramago, Federico García Lorca, Antonio Machado i Miguel Hernández són musicats i portats a escena per aquesta *bailaora* i coreògrafa que va debutar al costat d'Antonio Gades i que el 1990 va muntar la seva pròpia companyia. Premi Nacional de Dansa el 2002, té un repertori propi de deu coreografies, entre les quals destaquen *El perro andaluz*, *Burlerías* (1996) o *Flamenco Republic* (2001).

La 28a edició del Festival Yepes presenta cinc espectacles de diferent format i gènere musical amb la voluntat d'acomplir amb l'eclecticisme, el criteri que preval des de l'inici del Festival amb la direcció artística de Gerard Claret i l'impuls del seu fundador, el guitarrista Narciso Yepes. Les entrades es posaran a la venda a mitjan setembre i es poden adquirir anticipadament a www.ticketcredit.com i als terminals TicketCrèdit que trobareu a les oficines principals de Crèdit Andorrà.

» Director artístic del Festival Internacional Narciso Yepes

Claret: «Ordino i l'acústica de l'Auditori fan molt atractiu el festival per als artistes»

Gerard Claret, el director artístic del festival, defineix les línies de la programació.

- Com ha enfocat aquesta 28a edició?

Des de fa molt temps treballem per aconseguir un festival eclèctic. Si bé va néixer centrat en la música clàssica, de mica en mica hi hem anat incorporant altres gèneres musicals com el jazz, el flamenc o el pop, fins arribar a un ventall ampli d'estils que han tingut molta bona acceptació. En aquesta edició, com ho intentem sempre, ens visiten artistes que ho fan per primera vegada, com ara Concha Buika, que fa *copla* amb una veu trencada molt influenciada pel món del jazz i que amb aquest concert d'homenatge a Chavela Vargas, *El último trago*, penso que agradarà molt el públic. Un tret característic és incorporar al programa un músic que considerem amic del festival, en aquest cas serà Carlos Núñez, que ens visita per tercera vegada i que presenta un treball que neix de la recerca de les seves arrels, ja que el seu avi va desaparèixer al Brasil, i dels vincles entre la seva Galícia natal i el Brasil sorgeix *Alborada do Brasil*. M'agradaria destacar la qualitat dels músics

que l'acompanyen, el seu germà percussionista i un guitarrista extraordinari. L'ONCA com a orquestra d'Andorra no pot faltar a la cita, i es presenta amb l'òpera *Carmen* i el ballet *Coppélia*, un programa molt atractiu i popular que confio que serà del gust de tothom. I la sessió matinal que s'organitza per quart any consecutiu estarà ocupada pels solistes de la JONCA, que sempre intervenen en formats diferents –enguany com a quartet acompanyats de l'acordionista andorrana Cristina Cortina– i compleixen un dels objectius del festival, que és també ser plataforma de joves artistes que puguin actuar al costat d'altres de primera línia. Oferiran un repertori prou universal dedicat a Astor Piazzolla. I, finalment, tenim un dels noms de més prestigi del panorama actual del flamenc que és María Pagés, amb l'espectacle *Flamenco y poesía*.

- El flamenc sembla una cita ineludible als festivals dels últims anys.

Sí, però sempre hem intentat sortir del flamenc pur i

presentar el més fusionat i influenciat per altres gèneres. Hem tingut noms molt grans, com el de Cristina Hoyos, que ens ha visitat tres vegades. La Compañía María Pagés ben segur que no baixarà el llistó. També tenim noms pendents com el d'Estrella Morente, que encara no hem aconseguit que vingui, però hi anem darrere.

- Hi ha algun nom més que tingui pendent?

Podem dir que en aquests trenta anys hem aconseguit complir tots els somnis, però sí, és clar, sempre et queda algú pendent. Pel que fa a música clàssica i a grans orquestres, la principal limitació que tenim és el pressupost. En un altre registre, també m'encantaria portar Marlingo, la banda de Leonor Watling.

- En tots aquests anys, el festival ha evolucionat amb la incorporació de diferents estils i figures, però el públic, també ho ha fet?

El festival va començar amb un públic molt fidel. Pensa que a Andorra no hi havia l'activitat cultural que

tenim ara. El festival s'ha fet gran, i el públic també ha crescut. Hem aconseguit fer un nou públic, però ha costat. Sempre em queixo, voldries que estigués ple i que es quedessin cinquanta persones sense entrada. Però Andorra és un país petit i tenim la realitat que tenim. Ara bé, quant a gestió de programacions, encara hem de solucionar molta feina. És un error que continuïn coincidint dos concerts de nivell en un mateix dia.

- Ser director artístic d'un festival allunyat dels circuits comercials sembla un luxe...

Ho és. Ordino i l'Auditori Nacional són dos entorns únics molt apreciats pels artistes. No em canso de repetir exemples com el de Barbara Hendricks i d'altres artistes que ens han demanat repetir perquè han quedat encantats, amb l'escenari, el tracte i tot el que troben. El cert és que després dels concerts se'ls tracta molt bé i de forma molt pròxima, i això dona

un punt màgic a la seva estada. Per descomptat, des del punt de vista tècnic, l'acústica de l'Auditori és fantàstica i les dimensions permeten sentir-se molt a prop del públic.

- Quins són els reptes de futur?

El mateix que el primer dia, aconseguir fer una programació prou atractiva. La qualitat sempre ha estat molt alta, però això no et permet adormir-te. Sempre jugant amb el pressupost de què disposes, és clar.

- Entendria el festival en un altre escenari?

No concebo el Festival Yepes fora d'Ordino. Les condicions i l'entorn són insuperables per l'acústica i l'escenari, per la proximitat de l'església i també la seva acústica, que permet oferir un escenari més, i pel paisatge i l'entorn, que li donen un gran valor afegit. A més, el vincle del guitarrista Narciso Yepes era amb Andorra, però sobretot amb Ordino.

L'oposició opina...

Irene Cachafeiro

El que va començar sent una aventura arriscada de convertir la parròquia d'Ordino en l'escenari d'una de les cites ineludibles del calendari cultural de la tardor ja és una realitat. Perquè avui podem dir que el Festival Internacional Narciso Yepes s'ha consolidat i continua creixent any rere any, fent que els nostres ciutadans i visitants puguin gaudir d'un certamen de qualitat en un espai emblemàtic com és la nostra parròquia.

28^è Festival Internacional *Narciso Yepes*

f Associació
Festivals
d'Ordino

ORDINO · Octubre 2010

Divendres 1 d'octubre, 21.00 h

Preu: 20 €

Auditori Nacional d'Andorra

Buika

El último trago.

Homenatge a Chavela Vargas

Divendres 8 d'octubre, 21.00 h

Preu: 20 €

Auditori Nacional d'Andorra

Carlos Nuñez

Alborada do Brasil

Dissabte 16 d'octubre, 21.00 h

Preu: 20 €

Auditori Nacional d'Andorra

Onca, producció orquestra clàssica
Òpera i ballet

Diumenge 17 d'octubre, 12.00 h

Preu: 5 €

Església parroquial d'Ordino

Solistes de la Jonca

Quartets de corda i acordió

Divendres 29 d'octubre, 21.00 h

Preu: 20 €

Auditori Nacional d'Andorra

Compañia Maria Pagés

Flamenco y poesía

Amb el patrocini de:

Amb la col·laboració de:

Venda de localitats per Internet a www.ticketcredit.com i a l'Oficina de Turisme d'Ordino

ordino **O**

Fundació
Crèdit Andorrà

La veu ciutadana

Concurs fotogràfic

«Visions sobre aigua» de Sílvia Garcia Alba (Ordino, 1976)

,

Visions sobre aigua ha estat la fotografia guanyadora del Concurs La veu ciutadana. La seva autora, Sílvia Garcia, ens explica: «La vaig fer un dia que havia plogut i després va sortir el sol; enmig del carrer Major vaig veure un toll amb la imatge reflectida de la Casa d'Areny-Plandolit i em va agradar». El jurat ha destacat la bellesa i la plasticitat, per a la qual, segons explica Garcia, no ha utilitzat cap tècnica digital, «tan sols la vaig aclarir perquè la trobava massa fosca».

Us recordem que podeu enviar-nos les vostres imatges de la parròquia a sugeriments@ordino.ad fins al 31 d'octubre. Podeu consultar les bases del concurs al web del comú www.comuordino.ad

«Ordino és viu» entra a les xarxes socials

Ordino és viu fa un pas més per comunicar-se amb el ciutadà i entra a les xarxes socials. La iniciativa respon a la necessitat de trobar un canal més directe i personalitzat, alternatiu als mitjans de comunicació tradicionals que no poden

«Volem establir un intercanvi dinàmic entre les persones, els grups i les institucions que desitgen compartir continguts, és a dir, il·lusions, projectes, idees o accions»

competir amb la immediatesa i l'abast de plataformes com Facebook, Youtube, Google Earth o Vimeo, en les quals ens trobareu a partir d'ara. Les xarxes socials permeten la inte-

Facebook: més d'un miler d'usuaris a Ordino

racció i l'intercanvi dinàmic entre persones, grups i institucions que volen compartir continguts, és a dir, il·lusions, projectes, idees o accions. Pensem també en una eina útil per donar a conèixer a l'exterior el que fem i per atraure noves opinions.

Una altra aposta de comunicació dins les noves tecnologies és la creació de *l'Ordino és viu* en línia, www.ordinoesviu.com, un web que us presentarà el butlletí trimestral *Ordino és viu* en format digital. Hi trobareu, entre d'altres, els articles i els continguts que hagin estat publicats a l'edició impresa, però també us permetrà enviar-nos comentaris i opinions sempre que vulgueu dir-hi la vostra.

RÀNQUING EN NOMBRE DE SEGUIDORS:

- Vallnord	6.276 amics	
- Borrufa Trofeu	2.061 amics	
- Fundació Jacint Verdaguer	1.003 amics	
- Roser d'Ordino Power	881 amics	
- Festa Major Sornàs	536 amics	
- Punt Jove Ordino	415 amics	
- ECOA	340 amics	
- Dansaires d'Ordino	60 amics	
- Escola d'Art d'Ordino	47 amics	
- Ordino és viu	35 amics	
- APAEA Primària Ordino	19 amics	

Imatges del concert d'Enfado a les Nits Obertes, pujades al Facebook de *l'Ordino és viu*.

Centre Esportiu d'Ordino

Objectiu: fomentar l'esport de base

El judo, la gimnàstica rítmica, el waterpolo i el futbol sala conformen l'oferta de seccions que es promouen al Centre

Fomentar l'esport de base i desenvolupar aptituds i valors com el treball en equip a través de la seva pràctica és el principal objectiu de les seccions esportives que es promouen des del Comú d'Ordino, en les quals participen molts infants i joves de la parròquia. Les activitats es van iniciar amb les classes de judo l'any 1992, una disciplina que no ha deixat de sumar inscrits i actualment ja té prop d'un centenar d'alumnes (97 inscrits).

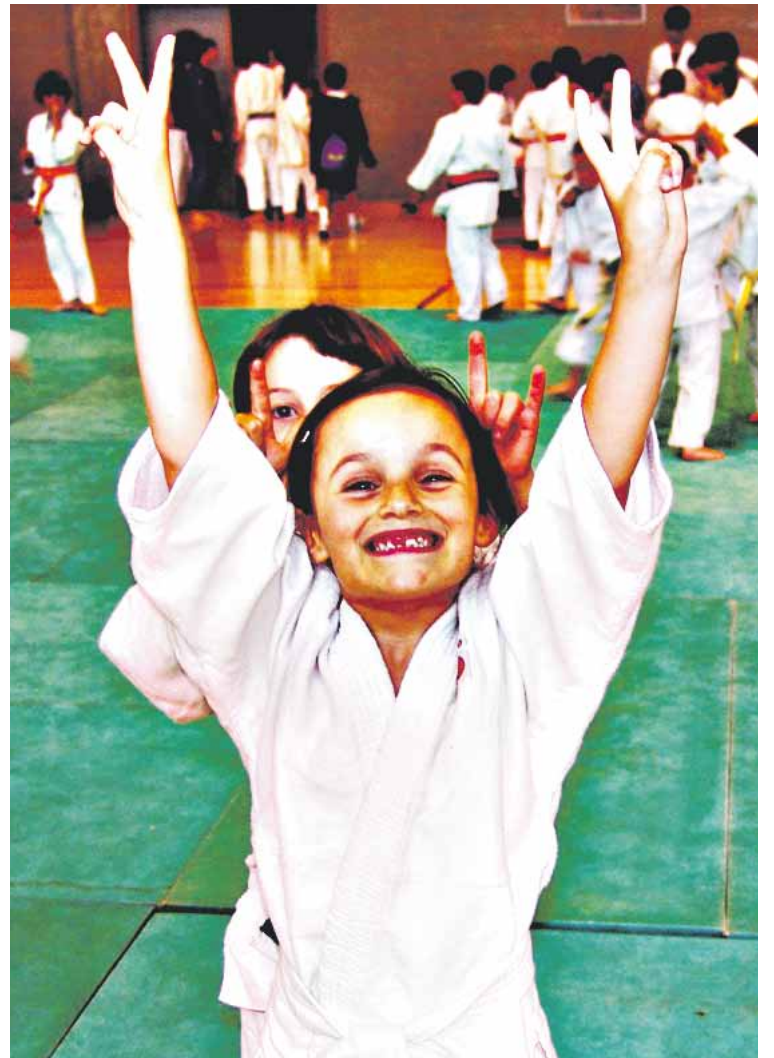
Tot i que la competició no és el que dóna sentit a les seccions, no podem obviar algunes alegries, com és el cas de la judoka ordenenca Alda Babi que, sens dubte, ha fet incrementar el nombre de seguidors d'aquesta activitat. Un dels mèrits recents de Babi va ser la participació en els últims Jocs dels Petits Estats d'Europa, dels quals va tornar amb una medalla de bronze. Després del judo, l'oferta d'activitats s'ha anat ampliant al llarg dels anys amb disciplines com la natació

sincronitzada, el bàsquet i l'handbol, que si bé no han quallat a la parròquia, han permès la consolidació de quatre activitats més, com ara el futbol sala i la secció de gimnàstica rítmica, totes dues practicades al pavelló esportiu Germans de Riba, el judo i el waterpolo, amb un equip que havia representat Andorra en la lliga catalana.

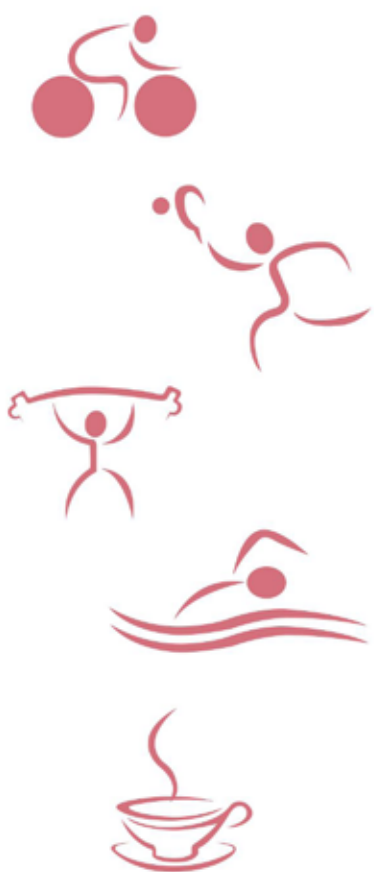
L'ESPERANÇA FEMENINA. Els entrenadors de waterpolo del Centre Esportiu, Tibisay Aguilera i Xavier Àlvarez, van veure l'oportunitat de formar un equip femení a Ordino, creat la temporada passada amb catorze jugadores, algunes amb experiència prèvia i altres de novingudes, però totes semblen compartir la il·lusió i les ganes per treballar de valent. L'esforç continuat dels entrenaments es tradueix en l'alt rendiment en el terreny de joc, que fa pensar en una possible participació en la lliga catalana en un futur immediat. L'última exhibició de l'equip va ser a

la 1a Trobada de waterpolo adults organitzada per la FAN, que va tenir lloc a Canillo el mes d'abril passat. El perfeccionament de la natació és una altra de les activitats que s'imparteixen al centre, amb un bon nombre de seguidors. Els socis del Centre Esportiu han pogut reviuir aquest estiu l'esplendor de la sincronitzada durant quatre temporades consecutives, en què hi van haver matriculades fins a 72 alumnes (promocions 2002-2003 fins a 2007-2008).

El CEO, inaugurat el desembre de 1995, continua essent una instal·lació de referència a la parròquia i a Andorra, i actualment es treballa per poder millorar i ampliar l'espai disponible amb la voluntat de donar un millor servei al soci. Entre les classes dirigides, l' spinning ha estat una de les activitats que ha tingut més èxit les últimes temporades. També s'ofereixen classes d'aeròbic, aigua-gim, GAC Step i Tono Step, entre d'altres.

Una de les alumnes de la secció de judo celebra l'exhibició.

PERÍODE D'OBERTURA D'INSCRIPCIONS D'ACTIVITATS ESPORTIVES AL CENTRE ESPORTIU D'ORDINO I A LA SECCIÓ ESPORTIVA

CEO

Inici d'activitats: natació, perfeccionament i waterpolo
20 de setembre

Inscripcions noves matrícules
A partir del 13 de setembre

Inscripcions matriculats cursets 2009-2010:

- Socis residents
A partir del 30 d'agost
- Socis no residents
A partir del 2 de setembre
- No socis (residents i no residents)
A partir del 6 de setembre

SECCIÓ ESPORTIVA

Inici d'activitats: judo, futbol sala i gimnàstica rítmica
4 d'octubre

Inscripcions
A partir del 30 d'agost

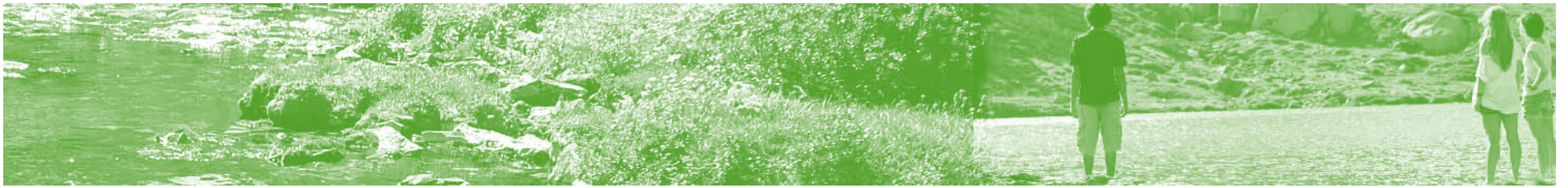
Trobareu tota la informació al web

www.ceo.ad

o bé trucant al tel. 878 110

ordino **'O**

Medi ambient

Estació d'anellatge d'ocells a la vall d'Ordino

Sergi Riba

L'anellatge científic és un mètode de marcatge individual d'ocells que proporciona molta informació sobre diferents aspectes de la seva biologia, com ara la longevitat, les taxes de supervivència, l'èxit reproductor, la fidelitat al lloc de naixement o les rutes migratòries.

Les estacions d'anellatge d'esforç constant permeten relacionar els canvis produïts al medi natural amb la composició de les comunitats d'ocells al llarg de l'any, ja que consisteixen a anellar de manera estandaritzada al mateix lloc i de manera periòdica.

A banda de l'interès científic i de gestió que es deriva dels estudis d'anellatge amb una llarga mostra d'anys, l'aspecte social i pedagògic d'aquesta activitat també és molt important. La participació en una

sessió d'anellatge és una experiència que captiva petits i grans. A més dels coneixements que es difonen, es transmet una actitud de respecte i estima envers la natura. L'objectiu de les estacions és monitoritzar la comunitat d'ocells nidificants i hivernants a la vall d'Ordino al llarg dels anys. Aquest programa de monitoratge de les poblacions nidificants i hivernants d'ocells mitjançant l'anellatge científic, dut a terme per l'ornitòleg Jordi Dalmau (Biocom, SL), s'estructura en dos períodes de treball, el primaver-estival per monitoritzar la població nidificant, i l'hivernal per monitoritzar els ocells que passen l'hivern a la zona on es duu a terme. Les sessions d'anellatge són matinals. Durant el període de nidificació se'n fan 10, a raó

L'espècie més anellada a Ordino: pinsà comú mascle.

Anellatge d'un ocell.

d'una cada 10 dies entre els mesos de maig i agost. Al període d'hivernada se'n fan 5, a raó d'una cada 15 dies entre els mesos de desembre i febrer. S'opera amb 10 xarxes japoneses

de 12 m de llarg, col·locades sempre als mateixos llocs. Al final de cada sessió, les xarxes es desmunten i es tornen a muntar el vespre abans de la propera jornada d'anellatge.

L'equip tècnic presentarà dos informes, un del període de nidificació i un de la hivernada. Es faran fins a cinc activitats pedagògiques amb les escoles de la parròquia d'Ordino *in situ*.

BMSAnd al Parc natural de la vall de Sorteny

Sergi Riba

Les papallones diürnes són bioindicadors. El seguiment constant de les seves poblacions permet donar una imatge de l'estat de conservació dels ambients associats al seu cicle de vida, en particular els ambients oberts. Els ropalòcers són també una bona eina per al seguiment del canvi cli-

màtic, ja que el seu cicle vital està molt vinculat a la temperatura.

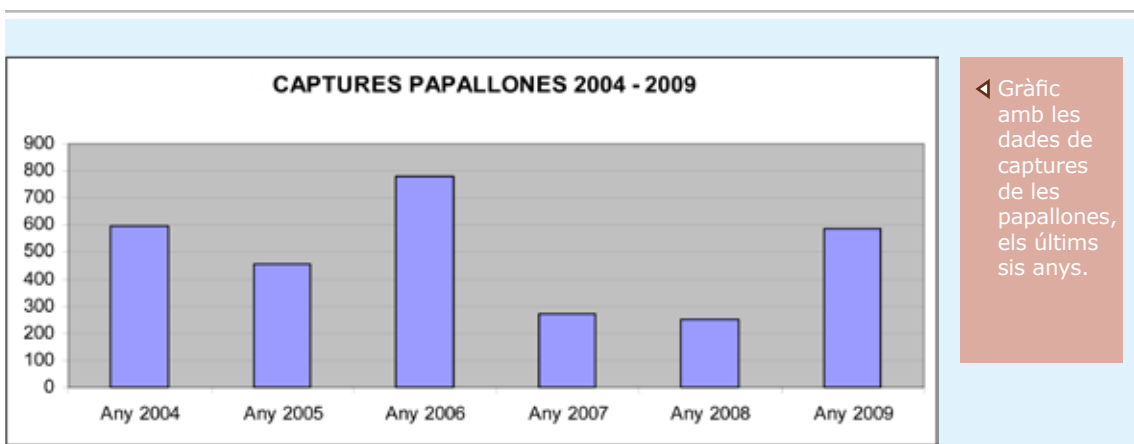
S'han definit uns protocols de monitoratge anomenats Butterfly Monitoring Scheme (BMS). Es defineix un transecte que recorre ambients diferents (vuit seccions a Sorteny) que se segueix a velocitat constant,

una vegada a la setmana, tot al llarg del període d'activitat dels ropalòcers quan el temps no és plujós. El primer transecte establert a Andorra va ser l'any 2004, a Sorteny, per iniciativa del Departament d'Agricultura i Medi Ambient del Comú (Lurdes Garet). Des de l'any 2006, el CEN-

MA coordina el BMSAnd, en col·laboració amb un equip de biòlegs del Museu de Ciències Naturals de Granollers (Catalunya), amb nou transectes repartits per tot el país per tal de cobrir la majoria d'ambients del territori. Des del 2006, Carles Mugica i Josep M. Palau, guardes del Parc natural de la vall de Sorteny, s'encarreguen del transecte de Sorteny dins el marc del BMSAnd.

En el gràfic següent veiem l'evolució del nombre d'exemplars capturats al llarg dels anys a Sorteny. Les variacions estan vinculades més aviat a variacions climàtiques (T°C, dies de mal temps). No s'han observat impactes ambientals antròpics sobre els ambients del transecte. Serà interessant seguir la dinàmica forestal a llarg termini de cara al tancament dels ambients, en particular pel que fa a l'evolució de la superfície dels prats subalpins, que podria generar una disminució de la diversitat biològica.

Entre els anys 2004 i 2009 s'han detectat a Sorteny 86 espècies de papallones diürnes. En trobem algunes de més interès i rares a Andorra, com *Parnassius apollo*, *Parnassius mnemosyne*, *Euchloe simplonia*, *Maculinea arion*, *Eumedonia eumedon*, *Polyommatus eros*, *Aricia nicias*, *Proclissiana eunomia* i *Boloria pales*. Les cinc últimes només s'han trobat fins ara a Sorteny. També hi ha algunes espècies del gènere *Erebia sp.*, que tenen un interès des del punt de vista de la conservació.

Medi ambient

Els camins deixen de ser un paradís per a les dues rodes amb la publicació d'un reglament

Una rodera de moto envolta un pi del Coll d'Ordino.

La parròquia d'Ordino serà un cop més pionera a desenvolupar mesures per protegir el medi ambient i el nostre bé més preuat: el paisatge. La nova ordinació reguladora de l'accés al medi rural de vehicles rodats ha de servir per limitar i controlar la dèria que senten alguns conductors per destrossar camins i boscos al volant de les dues rodes, ja siguin vehicles motoritzats o no. Sense límit d'edat ni nacionalitat, l'enduro, el trial o el bike trial són algunes modalitats d'aquesta pràctica als camins i senders de muntanya que es fan a vegades de manera poc respectuosa. L'ordinació està motivada per l'increment

preocupant els últims anys d'usuaris que han trobat un paradís a Andorra per a la pràctica lliure i la falta de qualsevol mecanisme de control, a diferència del que passa als països veïns. La recuperació dels terrenys malmesos és lenta i costosa i moltes vegades fins i tot impossible. La conservació del patrimoni natural i cultural i el respecte a la població i a la propietat pública i privada del món rural són la raó de ser d'aquesta nova ordinació, que no té una voluntat sancionadora, malgrat que tingui la potestat per fer-ho, sinó que pretén ser una mesura dissuasòria. A través d'una campanya directa feta sobre el ter-

reny amb senyals i rètols es divulgaran els punts essencials que recull el text, que es pot trobar publicat al BOPA i al web del Comú www.comuordino.ad. Alguns dels camins que es veuran beneficiats per aquesta nova ordinació, amb la prohibició total de circular-hi amb vehicles motoritzats, excepte els pagesos, els propietaris i els veïns, són: el camí del Bony de les Neres, el camí vell del Coll d'Ordino, els camins de Tristaina, el camí de Creussans, les pistes del Camp de Neu Ordino-Arcalís o el camí ral en el tram, en què es troba la Ruta del Ferro (entre el Mas d'en Soler de la Cortinada i les mines de Llorç).

Punts bàsics

L'objecte de protecció són els camins de dimensions inferiors a 2,5 m d'amplada amenaçats pel trànsit, ja sigui rodat o no. A continuació recollim alguns dels punts més destacats de l'ordinació per a aquells que encara no hagin tingut l'oportunitat de consultar-la:

- La lliure circulació quedarà restringida als camins d'amplades superiors als 2,5 metres, excepte aquells on està expressament prohibit circular-hi.
- Únicament es permetrà circular pels camins inferiors a 2,5 metres d'amplada a les motos de trial i en un grup sempre inferior a 5 motos. Aquests grups hauran de mantenir una distància entre ells de 200 m.
- Els veïns que vulguin accedir a una propietat privada podran circular amb qualsevol vehicle motoritzat només pels camins que donin accés a aquesta propietat. L'accés pot ser individual o en grup, sempre amb menys de 5 vehicles. Aquesta mesura no eximirà responsabilitats dels danys que pugui causar el vehicle segons l'amplada i el pes.
- Pel que fa a la velocitat màxima, i en absència de senyals que l'especifiquin, es considerarà sempre el límit de 20 km/h, també en el cas de les bicicletes.
- Pel que fa a les sortides organitzades i les competicions esportives, les empreses o particulars que desenvolupin activitats amb vehicles motoritzats a la xarxa de camins i senders hauran d'obtenir una autorització prèvia del Comú.
- Un altre requisit que cal tenir en compte a l'hora de circular per camins rurals és l'obligació de dur el permís de conduir i l'assegurança d'acord amb el que fixa la Llei del Codi de circulació.
- Els vehicles motoritzats hauran d'anar identificats, en tots els casos, amb plaques de matrícula reglamentàries, segons el que estableix la Llei del Codi de circulació.
- La circulació camp a través queda totalment prohibida als vehicles motoritzats, les bicicletes i els cavalls que practiquin l'equitació.
- El text també preveu el respecte als béns i els drets dels titulars dels terrenys. Per la seva banda, aquests hauran de tancar portells o altres elements similars per evitar que el bestiar s'escapi o pugui causar danys a tercers. Les propietats que limitin amb un camí no es podran tancar en cap cas amb filferro espinós o amb qualsevol altre material de rebuig com portes, persianes, somiers, pneumàtics, etc.

Associacions

«Marta Bernet: el Grup Dansaire és molt més que una activitat d'oci per passar l'estona»

Foto: Dorte Passer

Actuació del cos de dansa del Grup Dansaire d'Ordino, el 5 de juny passat a l'Auditori Nacional.

El Grup Dansaire d'Ordino es va crear l'any 2001 gràcies a l'empenta de Bernadeta Gaspà i el suport del Comú, que continua vigent des de llavors. Però darrere d'aquest projecte, que va sorgir de la demanda d'alguns membres de l'Associació de Pares, hi havia la Marta Bernet. Els seus coneixements de dansa clàssica i d'altres gèneres i el fet de ser col·laboradora habitual de Rafel Miranda, de l'Esbart d'Andorra la Vella, van fer possible que assumís la direcció del nou projecte. La principal dificultat que va trobar era fer entendre què significa un esbart: «No es

tracta d'una activitat lúdica només per passar l'estona; l'esbart necessita cohesió de grup i una cultura que quan es va crear no existia. L'esbart, perquè funcioni, necessita fer pinya i entre tots arremangar-nos-hi». Al cap de deu anys, Bernet se sent orgullosa d'haver aconseguit la implicació de la Junta de pares, formada per onze persones i presidida per Verònica Descarrega i Sílvia Fort, que s'ocupa de la gestió. La direcció tècnica i artística va a càrrec de Marta Bernet i Noemí Areny.

El Grup Dansaire va debutar per la festa parroquial de Sant Pere el 2002, amb

un repertori de tres balls i un grup de deu nens, i actualment fa una mitjana de set actuacions l'any, entre tres i quatre estrenes per temporada, i el formen una cinquantena de nens. Enguany es recupera el grup de petits (4-5 anys), una franja d'edat que es va suprimir l'any passat.

Els assajos a la Casa Pairal es fan cada dia: dos cops per setmana assaja cadascun dels quatre grups que hi ha, dividits per edats, des dels més petits fins als adults, que són els que conformen el cos de dansa. «Tenim un grup de joves molt maco que confio que no abandonin; la con-

tinuïtat és molt important per aconseguir resultats».

TREBALL DE RECERCA. *L'esquerrana, La Farandola* o el *Contrapàs* són algunes de les danses que es ballen a Andorra, però també a la resta de Catalunya. Ara bé, les especificitats del vestuari de cada zona ens arriben a través dels documents que es conserven, sobretot gràfics. «Darrere l'esbart hi ha un treball de recerca que molts desconeixen i que passa desapercebut als ulls del públic. A l'Arxiu Nacional vaig poder trobar moltes fotos d'època de la Casa d'Areny-Plandolit i la Farga Rossell que em van ajudar a inspirar-me», explica Bernet, i afegeix: «La posada en comú i el treball en equip amb els altres esbarts és una eina de treball molt útil per a tots nosaltres».

La música és un altre element fonamental en la creació de les danses i per a un futur immediat s'està plantejant la col·laboració amb Josep Puig, director de l'Escola de música i del Grup Artístic d'Ordino, perquè hi porti una petita formació. «Els esbarts catalans tenen el mateix problema. Històricament els acompanyaven alguns músics, fins que la necessitat de més instruments va comportar la introducció de les cobles, amb un

mínim de dotze músics. Però això representava un cost molt elevat i es va passar a la música enregistrada». L'esforç i la dedicació del Grup Dansaire d'Ordino tenen el reconeixement d'Adifolk, la institució que aplega els esbarts i que enguany ha convidat el Grup Dansaire d'Ordino a ballar per la cloenda de les 38es Jornades Internacionals Folkloriques de Catalunya. Del 2 al 12 de setembre hi desfilaran grups i formacions folkloriques d'arreu: Polònia, Rússia, Níger, Illa de Pasqua i Mèxic. L'actuació del Grup Dansaire serà el 12 de setembre a la plaça de la Catedral de Barcelona, on ballaran diferents danses andorranes. Abans, però, el dia 5 del mateix setembre els veurem a Prat de Call en una actuació molt especial juntament amb un grup folkloric del Daghestan i l'Associació cultural do Alto Minho. A final de mes, el 26 de setembre, el Grup Dansaire ha estat convidat al Festival que organitza l'associació portuguesa, que se celebra a Andorra amb un gran èxit de convocatòria. Les actuacions a la Fira benèfica de la Massana i el concert de Nadal que es fa conjuntament amb l'Escola de Música són les altres cites fixes en què podrem veure el Grup Dansaire d'Ordino.

La Companyia estatal Lezginka, de la República del Daguestan.

LES CITES MÉS IMMEDIATES:

5 de setembre
Ballada d'intercanvi amb la Cia estatal Lezginka (República del Daguestan)

12 setembre
38es Jornades Internacionals Folkloriques de Catalunya

26 setembre
Festival Associació cultural do Alto Minho

Casa Pairal

El Servei d'Atenció Domiciliària es guanya la confiança de la gent en un any i mig de feina

La coordinadora del SAD, Begoña Villaño, revisa expedients al seu despatx ubicat a l'edifici La Font, al centre d'Ordino.

Després d'un any i mig de funcionament, el Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) és un servei consolidat a la parròquia. En aquest temps, des que es va inaugurar l'abril de 2009, l'han utilitzat vuit persones. Actualment s'hi atenen sis persones amb caràcter permanent, a les quals es dona atenció bàsica: higiene personal, servei d'acompanyament en els desplaçaments i ajuda en les tasques domèstiques. Pel que fa a usuaris puntuals, fins ara hi ha hagut vuit assistències per una

manca d'autonomia puntual, per convalescència o acompanyament a visites mèdiques. El SAD ha aconseguit a Ordino el més difícil, guanyar-se la confiança de la gent i vèncer prejudicis. Fins ara, tots els usuaris han estat més grans de 65 anys, encara que el SAD també està pensat per atendre minusvàlids i impedits per accidents i circumstàncies puntuals. Els usuaris del SAD són sobretot dones i les demandes arriben de tots els pobles, amb un servei que no pot excedir les dues hores

diàries. Si bé la parròquia ofereix una millor qualitat de vida gràcies a l'entorn natural, que també es reflecteix en la salut, la distància entre nuclis poblats és un handicap per a la gent que viu sola o acompanyada, però sense autonomia per desplaçar-se. Així, la mobilitat reduïda és la primera causa per la qual es demana ajuda al SAD –més de la meitat dels casos–, amb el greuge de les barreres arquitectòniques que tenen la majoria de cases pairals. «Les escales són sempre un pro-

blema i depèn on visquis és impossible sortir sol de casa si tens alguna lesió o una malaltia dels ossos, pròpia de l'edat; el pitjor és que la falta de mobilitat de mica en mica et va aïllant», explica la coordinadora del SAD, Begoña Villaño, psicòloga de professió. La seva experiència com a educadora al Centre d'Acollida d'Infants (CAI), a l'Escola especialitzada NS Meritxell i a la Residència Albó la fa arribar a la conclusió que la soledat és la pitjor malaltia: «Moltes vegades, la gent gran només

necessita explicar-se, que l'escoltin i sentir-se útil, connectada emocionalment», explica.

La resposta dels habitants ha fet que l'equip del SAD hagi passat de dues a tres persones amb la incorporació d'una nova cuidadora. Entre altres tasques, s'encarreguen de fer teràpia ocupacional a les cases, amb exercicis de lectura i redacció, però també elaboren menús per a una alimentació òptima i preparen taules d'activitat física.

Hi ha diferents vies d'accés al SAD, els telèfons del qual són oberts a tothom –i utilitzats sobretot per les famílies dels necessitats–, però la coordinació amb el Centre d'Atenció Primària (CAP) de la parròquia és primordial. «Es fan reunions mensuals per intercanviar informació i transmetre l'estat de salut d'algun pacient determinat», explica Villaño. La treballadora social del Govern també és una font important de coneixement de les persones que necessiten seguiment. Tots els casos sol·licitats els avalua prèviament la coordinadora, que decideix quina és l'atenció més adequada en cada cas concret. L'avaluació és constant i per això oscil·la el nombre d'usuaris, que es pot veure reduït per la desviació a un servei mèdic o a algun de més especialitzat.

Entre les últimes sortides fetes per la Casa Pairal, una de les que ha tingut més acceptació entre la gent gran de la Massana i d'Ordino ha estat la visita al Centre d'interpretació de l'antic comerç, a Salàs de Pallars. A la imatge (esquerra) podem veure alguns padrins seguint les explicacions d'un guia en un dels bars originals que es conserven. El mes d'agost ha tingut lloc la tradicional trobada amb les autoritats, durant la qual han visitat la mina de Llorts (foto dreta) i han fet un dinar plegats.

Entrevista a Pere Riba

«Riba: Ordino va escollir un urbanisme controlat i el poble se'n sent orgullós»

L'entrevistat, el conseller d'Obres Públiques, Pere Riba, en un balcó de l'edifici comunal amb vistes al carrer Major d'Ordino.

Les obres públiques viuen temps convulsos, des del creixement desmesurat ocasionat per l'especulació immobiliària i la creació d'un Pla d'urbanisme que sembla no satisfer ningú, fins a una frenada del sector que ha deixat de ser la principal font d'ingressos dels comuns. Al capdavant d'aquesta conselleria complexa hi ha un dels membres més joves de la corporació, Pere Riba.

1.- El Pla d'Ordenament d'Urbanisme Parroquial (POUP) ha estat una de les feines més feixugues de la conselleria. Quins han estat els principals esculls amb què s'ha trobat?

L'any 2007, quan arribem al Comú, trobem un text amb mancances i un munt d'al·legacions per resoldre damunt la taula. El POUP es va elaborar amb urgència i tenia aspectes deficitaris que es podien millorar. La gestió de les al·legacions va ser la nostra tasca prioritària. Hem aconseguit donar resposta a tothom i hem intentat

donar una solució positiva sempre que ens ha estat possible, fins i tot en els casos més conflictius. El blindatge del Pla a sis anys és una limitació. Per llei, durant aquest temps no s'hi poden introduir canvis substancials: ni modificar volumetries, ni canviar els límits, ni alterar les unitats d'actuació. La Comissió Tècnica d'Urbanisme (CTU), que arbitra els casos més conflictius, va

«La gestió de les al·legacions del POUP ha estat la nostra tasca prioritària»

denegar part dels recursos i la Llei del sòl no permet fer més canvis. Aprovar el Pla d'Urbanisme sense tenir acabat el cadastre ha tingut conseqüències. Hauria estat ideal fer primer el cadastre, que és l'eina bàsica per conèixer els límits entre propietats, i sobre ell ajustar el Pla d'Urbanisme i no a l'inrevés. El cadastre és un registre administratiu

en el qual s'inscriuen els béns immobles i les seves característiques, mentre que el Pla d'Urbanisme és l'ordenació, i tots dos han d'anar en sintonia. Ens hem trobat amb casos en què una finca de 1.000 m² pertany a la vegada a tres unitats d'actuació diferents, per tant aquell camp no té el valor real. No totes les delimitacions tenen el consens previ que entenem necessari.

Un altre punt feble són els vials que passen pel mig dels terrenys: el POUP d'Ordino es va fer com un vestit a mida, però no s'han tingut en compte a l'hora de cosir-lo i ara no encaixa.

- En quin punt es troba actualment i quines millores s'hi han fet?

Confio que en la revisió del Pla, d'aquí a dos

anys, es pugui resoldre tot el que ha quedat pendent i entrar les noves al·legacions. Esperem que es pugui fer l'exposició pública del cadastre que falta, Ordino poble i rural. La intenció és crear una comissió per començar a treballar per zones i fer les al·legacions conjuntament amb els propietaris. És a dir, elaborar un nou Pla aprofitant la revisió, i entrar-ho tot, però consensuat. Quant a les millores aconseguides fan referència a límits desajustats i al Pla sectorial dels vials. Ens tornem a remetre al cadastre; es va fer primer el Pla i hem trobat llocs en què la carretera passa per sobre el riu, per exemple. Aquests casos es van comunicar a la CTU i es van aprovar. Funciona com un joc de dominó: si canvies un traçat del vial es mou tot. Crec que la divulgació de la informació i la recerca de consens han estat també punts forts, ja que molta gent gran no s'havia assabentat de què són objecte les seves finques i propietats.

2.- La Llei del sòl no sembla gaire més esperançadora.

La Llei del sòl és complexa i està pendent de modificacions necessàries, però em consta que hi ha una voluntat conjunta de millorar-la. Seria ideal beneficiar totes les parts implicades: la propietat privada, el promotor immobiliari i l'administració. Ara mateix és una llei massa restrictiva; l'acord en un 75% de les parts implicades per tirar endavant una unitat d'actuació i els vials són punts molt difícils de complir. Trobar una fórmula per acontentar tothom no serà fàcil, però s'ha d'intentar. En les zones consolidades, la cessió és del 5% econòmic, però quan és una unitat d'actuació o terreny no consolidat has de cedir un 15% de terreny; en alguns casos, el pots validar de forma econòmica si el terreny és petit. Hi ha llocs en què no es pot portar a terme, llavors la meitat és cessió de terreny i l'altra meitat econòmica. Cada comú defineix les seves cessions; a Canillo, per

exemple, és d'un 10%, a diferència del nostre 15%. Has de consultar les fitxes i les taules en què s'especifiquen els barems, i també el preu del sòl. No és lògic que una persona que tingui un terreny i es vulgui fer un xalet hagi de pagar 500.000 € de la cessió i el xalet li'n costi 300.000. Conec casos que han hagut de demanar una hipoteca per pagar la cessió. Una altra mancança que hi ha al Pla són les dimensions de les unitats d'actuació, són molt grans i poden haver-hi cinc propietaris: un de mort, un que visqui a Nova York, i que

de 10 m que li costa més que el preu de la parcel·la. Per això gran part dels permisos d'obra es van entrar abans de l'aprovació del POUP, però molta gent, malgrat la publicació al BOPA i les exposicions públiques, no se'n va assabentar.

3.- Han de veure la llum dos projectes urbanístics molt importants: la urbanització La Querola i el geriàtric de la Cortinada.

Són la nostra salvació. Crec que abans de final d'any tindrem novetats en ferm de La Querola. Con-

diners als qui s'atrevirien a fer alguna cosa en plena crisi. Per als comuns és negatiu; la major part dels ingressos provenien de les taxes de construcció i ara els pressupostos es veuen limitats al foc i lloc, els comerços i les transferències del Govern.

- Però haver baixat el ritme també ens beneficia.

Sí pel que fa a la sostenibilitat. Ordino va decidir fa

A Ordino hi ha onze entorns de protecció al voltant de béns d'interès cultural. Pel que fa al poble d'Ordino, tenim l'església de Sant Corneli i Sant Cebrià, la casa d'Areny-Planolit i la casa Rossell, amb la seva capella i el seu colomer. A la Cortinada estan protegits l'església de Sant Martí i la mola i la serradora de Cal Pal. També s'hi inclouen els entorns de les esglésies de Sant Bàrbara, Sant Serni de Llorç, Sant

dir a un propietari que el seu edifici tapa la visió del monument. Patrimoni va presentar a l'estiu uns entorns de la Cortinada en què no es tenen en compte les carreteres, però hi ha un vial previst i no podem presentar informacions contradictòries.

6.- No hi haurà sortida per a l'Hotel Casamanya?

Ho veig molt complicat perquè després de diverses reunions no trobem el consens amb el Quart, que és el propietari de l'edifici. La institució demana un lloguer de 40.000 € l'any, i davant la situació actual de les finances comunals es torna un projecte inviable. L'estació, les obres, els trams d'enllumenat... hi ha un dia a dia que se'ns menja tot el pressupost disponible. Tenim el problema afegit d'haver comptat amb uns diners i una ajuda de l'anterior Govern amb què ara no podem comptar.

7.- Queda descartada l'obertura de l'Institut Gaudí?

Intentarem trobar-hi una solució. Per a mi, una alternativa coherent seria casa Rossell, un altre edifici ruïnós de valor incalculable que tenim a la parròquia, com el mateix hotel. L'edifici és del Govern, però si hi hagués un acord podríem tirar-ho endavant. La proposta de l'escola és un gran projecte. L'Institut Gaudí de la Construcció és una escola de formació d'oficis de la construcció en què hi ha vidriaires, paletes, fusters, guixaires... Quan els alumnes estan preparats fan les pràctiques remodelant edificis a baix cost i a canvi es costegen els materials. Hi hauria espai per a serveis dels Comú, del Quart i de la mateixa escola. Vam parlar amb l'associació de contractistes i el que en un primer moment es podria interpretar com a intrusisme, de seguida ho van entendre i van respondre positivament. La idea era formar alumnes i ficar-los dins les empreses andorranes amb un conveni que pactés contractes laborals a canvi.

«Divulgar la informació i intentar trobar el consens ha estat un dels punts forts»

els tres que quedin no es posin d'acord. El problema de les cessions és que és una mesura importada de fora, i el copiar-enganxar no funciona, cada realitat és diferent i Andorra no és Catalunya, un 15% o un 5% és excessiu, igual que els valors en la graella del sòl són exagerats. Malgrat tot, el Comú necessita aquestes cessions. El 15% pertany a tota la unitat i si no coincideix s'ha de reparcel·lar, és com un trencaclosques. Els propietaris han de presentar en un pla parcial els vials, les cessions i les parcel·les. S'han de posar d'acord. Un pla parcial pot tenir moltes formes diferents, com un rostre humà. El cadastre, en canvi, és pura geometria, no es mou, el que ha de ser flexible és el Pla d'Urbanisme.

- Com es traslladen aquests inconvenients al carrer?

Doncs, com és lògic, hi ha qui ho entén i qui no ho entén. N'hi ha que es peneixen de no haver venut algun terreny. Gent que ha volgut conservar la parcel·la es troba que ara no ho pot fer. Tot comprador vol garanties i no s'arriscarà a comprar un terreny perquè després els veïns no li autoritzin la construcció, o a poder construir però que l'obliguin a fer un vial

fiem que porti gent d'un poder adquisitiu elevat, de manera que injectin diners a la parròquia, però el que és més important és que farà créixer Ordino per on ho ha de fer. Des del punt de vista viari, és una obra importantíssima que implica un nou accés, vindria a ser com una ronda. D'altra banda, tenir una urbanització signada per l'arquitecte Jean Nouvel a la parròquia és un valor afegit per nosaltres i per tot Andorra. El geriàtric de la Cortinada és un projecte d'un caràcter molt diferent que també generarà riquesa perquè aportarà llocs de treball i incrementarà la qualitat de vida de la gent gran. Per a nosaltres, econòmicament, les taxes són les mateixes, el que les fa variar són les dimensions, no el tipus de projecte.

4.- Com ha afectat a Ordino la crisi del sector de la construcció?

De grans empreses del sector, aquí no n'hi ha, però els propietaris que han volgut tirar endavant una obra s'han vist frenats pel pagament de les taxes i les cessions. Hi ha molta cosa construïda buida, ni es ven ni es lloga. Crec que la crisi general ha afectat molt la frenada del sector i el Pla no ho posa fàcil. Costarà tornar a arrencar, ara mateix els bancs no deixen

molt temps tenir un urbanisme controlat, altament lligat a l'impacte paisatgístic. S'ha intentat salvaguardar aquest caràcter propi que dóna autenticitat i singularitat a la parròquia, i la gent d'Ordino se'n sent ben orgullosa. Crec que el debat no és deixar de créixer sinó fer-ho de manera

Miquel d'Ansalonga, Sant Pere del Serrat i Sant Roc de Sornàs. I, finalment, els entorns de les zones arqueològiques: els gravats de la Terra de la Mola, els gravats de Sornàs, la mina de Llorç i la mina de la cabana dels Meners. Tots ells vénen marcats per Patrimoni Cultural, però

«Una alternativa coherent per a l'Institut Gaudí podria ser la Casa Rossell»

ordenada i coherent, amb previsió i una definició dels vials que avanci al ritme de l'urbanisme, i no a l'inrevés.

5.- Quins són els entorns de protecció que trobem a la parròquia?

també s'haurien d'haver tingut en compte quan es va elaborar el POUP. Hi ha una discordança entre les zones que s'han de protegir i les que apareixen al Pla com a consolidades. Els entorns s'han establert a posteriori i ara no li pots

PERFIL

Lloc de naixement:
Ordino

Data de naixement:
06.06.1980

Formació:
Enginyer geòleg

Indret favorit de la parròquia:
Redort

Última lectura:
Memorias de un preso,
de Mario Conde

Viure Ordino

Les rutes ciclistes, aposta de llarg recorregut

» **Ordino ha estat capdavantera en la proposta, que ha esdevingut un projecte de país**

El ciclisme és actualitat a Andorra. Si l'any passat va ser l'arribada del Tour a la Coma del Forat d'Arcalís,enguany hem estrenat divuit rutes ciclistes, un nou producte que contribuirà a diversificar l'oferta turística del nostre país, més enllà de la neu i les compres. El projecte es va presentar amb aquest esperit alternatiu el mes d'agost dins el marc de la Vuelta, en un acte a càrrec del ministre de Turisme, Comerç i Indústria, Claudi Benet, i el conseller de Turisme i Esports d'Ordino, Bartumeu Gabriel, com a representant dels set comuns.

La iniciativa, que ha esdevingut un projecte de país, sorgeix del Departament de Turisme d'Ordino, que ja havia fet la senyalització de rutes ciclistes des del 2001, si bé després d'aquest temps calia una renovació que s'ha portat a terme de forma unitària a totes les parròquies. Go-

Javier Guillén, Claudi Benet, Bartumeu Gabriel i Abraham Olano en la presentació de les Rutes ciclistes, a Govern.

vern i comuns han treballat de valent per fer una realitat aquestes divuit rutes cicloturistes, que han estat senyalitzades al llarg de 182 quilòmetres.

IMPLICACIÓ. La implicació va més enllà de les institucions, ja que s'espera

la col·laboració d'hotels i restaurants. Aquells que vulguin adherir-se a la proposta rebran un distintiu que els acrediti com a establiments que elaboren àpats específics, tenen horaris adaptats i aparcament per a bicicletes, entre altres

característiques. La difusió d'aquestes rutes, que esperen atraure nous turistes al Principat, ha tingut una plataforma de llançament d'allò més mediàtica en coincidir amb l'arribada a Andorra de la Vuelta Ciclista a Espanya. Per això

la presentació va comptar amb uns padrins de luxe: Javier Guillén, director de la cursa, i Abraham Olano, director tècnic i reputat ciclista, que va aprofitar per desplaçar-se a conèixer el terreny per on passa l'etapa ciclista a Andorra.

La parròquia està representada en aquest mapa d'itineraris amb dos recorreguts:

ITINERARI 6

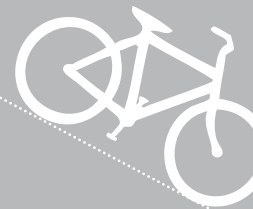
ORDINO - COLL D'ORDINO

Altitud: 1.980 m
Desnivell mitjà: 7%
Port a: 9,9 km
Desnivell: 693 m

ITINERARI 7

EL SERRAT - ARCALÍS

Altitud: 2.229 m
Desnivell mitjà: 6,9%
Port a: 10,5 km
Desnivell: 724 m

Vistes del carrer Major des de la casa d'Areny-Plandolit.

L'Oficina de Turisme proposa visites culturals

L'Oficina de Turisme ha posat en marxa aquest estiu una nova iniciativa per als turistes però també per a aquells residents que vulguin redescobrir el patrimoni d'Ordino. Es tracta de les visites temàtiques «Ordino cultural» i «Descobreix la Cortinada». Els carrers i racons del barri antic, la Ca-

sa-Museu d'Areny Plandolit, els jardins de Casa Rossell i la vinculació de Mossèn Cinto amb la parròquia són alguns dels atractius del poble que es proposen al visitant. Pel que fa a la Cortinada, l'església de Sant Martí, joia romànica nacional, centra les explicacions i la visita guiada a la pobla-

ció, tot i que també es recorre el centre i es visita el Mas d'en Soler. La proposta ja ha rebut una trentena de persones interessades, preferentment de nacionalitat francesa (un 64%), seguits de belgues i catalans, amb una franja d'edat compresa entre els 35 i els 60 anys.

Viure Ordino

L'encanteri del so de les bunes

Com si es tractés d'un encanteri, el silenci dels carrers i les places del poble d'Ordino es trenca el primer cap de setmana d'agost amb la Trobada de buners. Després de 12 edicions, podem dir que es tracta d'un festival amb caràcter, d'aquells en què el programa i l'escenari són indestruïbles. Amb les muntanyes com a caixa de ressonància, el so de la buna és present en cada racó i atrau gent d'arreu. La gaita, un instrument lligat a la música tradicional, aquella que transmet la identitat dels pobles, ha estat capaç d'adaptar-se al llarg dels segles i de formar part d'altres registres musicals, i diversos gèneres i estils contemporanis l'incorporen a les seves composicions. La Trobada de buners és un exemple de com pot arribar a ser d'inesgotable aquest so que pren diferent color segons els acompanyaments. El festival ofereix una visió àmplia dels diferents formats en què es presenta la gaita i acredita la seva universalitat amb la diversitat de procedència dels músics i els grups que hi participen. La dotzena edició, que ha acollit més de 3.000 espectadors en dos dies, ha comptat amb els occitans Brancalone, que van mostrar la versió de gaita més primitiva, amb un sac de grans dimensions elaborat amb la pell sencera d'una cabra. Originari de la Muntanya Negra, era un instrument propi dels pastors. Seguint amb la tradició, l'asturià Alberto Varillas (Gijón, 1969) va oferir el concert inaugural a la plaça Major. L'artista revelació és fill d'un conegut lutier, fet que li ha permès estrenar prototips com la gaita cromàtica, dissenyats especialment per a ell.

El debut del grup Galandorum *-made in Andorra-* va ocupar un dels escenaris més encisadors del festival, la placeta Pajó. La nova formació es reinventa després de donar-se a conèixer com a Os Gaiteros, amb músics provinents del grup folklòric Xente Nova i de la Casa de Galícia.

Dos components de Brancalone a Prat de Call (esquerra), McSherry toca la flauta acompanyat de guitarra i bodhrán a la plaça Major (dreta, a dalt) i el gaiter asturià Alberto Varillas amb acordionista a la plaça Major (esquerra, baix).

La llegenda del buner

Un any, per la festa major, els homes de Canillo van contractar el músic d'Ordino. El jove buner, que no volia fallar a la paraula donada, va pensar que si sortia i feia el camí de nit, tindria temps de crear el coll i arribar a les bordes de Canillo de matinada, amb la qual cosa podria descansar una bona estona abans de l'hora del ball. Va sortir de Segudet en direcció al coll d'Ordino havent sopat. La nit es presentava tranquil·la i clara, i una lluna plena i rodona el va acompanyar tot el camí fins que, passades un parell d'hores, va arribar al capdamunt del bosc.

Així que travessà la plana, va veure entre els tronc i els matolls els ulls lluents d'un escamot de llops que li glaçaren de patac la sang. El pobre buner, mort de por, es va enfilem com va poder dalt d'un pi i, amb la buna ben agafada sota el braç, mirava horroritzat com els llops se li atansaven. Per empit-

jorar la seva sort, els llops, en lloc de marxar, van envoltar el pi i ell, que ja es veia acabar allí mateix els seus dies, va començar a tremolar, i tant i tant tremolava que de sobte, amb un tens gest de por, una branca va tocar la pell de la buna i aquesta va deixar anar un gemec tan inesperat com oportú. Els llops, en sentir-lo, es van espantar tant que van sortir ben esverats. El buner, en veure fugir els llops, va començar a tocar la buna com si li anés la vida en l'intent, i així va continuar la resta de la nit, fins que, mig adormit i atordit per la por, ni tan sols no es va adonar que ja clarejava. A mig matí encara no havia arribat a Canillo i la gent, preocupada, va començar a pensar que li'n devia haver passat alguna. Un escamot d'homes armats van sortir del poble a trobar-lo. Van pujar per l'altre costat del coll i se'l van trobar dalt del pi, mig adormit i tocant encara la buna, talment una aparició.

Si bé el públic va trobar a faltar l'esperada actuació del gaiter i també lutier hongarès Jozsef Kozak, en el seu lloc ens van visitar els Ministrers del Sabre, una jove formació de músics del Maresme que interpreten música antiga de caire tradicional i que van il·lustrar-nos fent un recorregut pel repertori català de la zona. La cer-

cavila i la missa solemne a l'església parroquial, a càrrec de l'organista Xuan Carlos Castro i el gaiter i lutier Xose Sancho -padrí i impulsor de la Trobada de buners- són les dues cites ineludibles del festival que retornen a la gaita el seu caràcter popular, a més de fer partícip el públic.

Els concerts programats la nit de dissabte amb els

belgues Griff Trio, els gal·lecs Coanhadeira i els catalans Qui hi ha? van posar l'accent més jove i desenfadat al festival. Però sens dubte, va ser el concert de cloenda el que va brodar el festival amb la música irlandesa de John McSherry. Segurament, la gaita d'origen celta és la més internacional, per la rellevància que han pres els músics

d'origen gaèlic. McSherry és un virtuós de la flauta i la gaita nascut a l'oest de Belfast que ha col·laborat amb formacions com Clanad, Sinead O'Connor o The Corrs. A Ordino es va presentar en format trio acompanyat de guitarra, flauta, segona gaita i l'inconfusible so del bodhrán. El grup es va embutxacar el públic des del primer moment.

A ORDINO
EL 19 DE SETEMBRE DEL 2010

ordino **O**

INDÚSTRIES IMIA
MONTANYA

INDÚSTRIES MONTANYA

Reportatge

Els artistes de l'Art Camp s'acomiaden amb la intenció de retrobar-se d'aquí a dos anys

Una escultura de Joan Canal el dia de la cloenda, en primer pla (esquerra). A la dreta, l'indonesi Aris Prabawa treballa en un dels seus dibuixos.

L'Art Camp es va acomiadar a final de juliol amb un acte de cloenda als jardins de casa Rossell i la voluntat de celebrar la tercera edició l'any 2012, després de l'experiència d'enguany, valorada molt positivament tant per l'organització com pels participants. La qualitat artística de les obres i la presència de més països han estat les claus de l'èxit d'aquest 2010. L'esdeveniment va arrencar a Andorra la Vella amb la intenció d'implicar més

persones en el projecte cultural i poder mostrar els treballs realitzats en el primer Art Camp (2008) en una àmplia exposició al Centre de Congressos de la capital, que s'ha pogut veure durant tres setmanes. La cònsol menor d'Ordino, Consol Naudí, la consellera de Cultura d'Andorra la Vella, Maite Cano, i el president de la CNAU, Joan Peruga, van obrir l'edició a la sala d'exposicions en presència de molts dels artistes participants.

La Sala Polivalent i la plaça de l'Oficina de Turisme han tornat a ser, juntament amb els carrers i les places d'Ordino, l'espai de treball i d'intercanvi dels artistes. Han estat onze dies en què cadascun dels participants ha realitzat tres obres, majoritàriament pictòriques –en diferents tècniques–, però també d'altres disciplines com la ceràmica, l'escultura en pedra o la talla de fusta. La possibilitat de veure en directe com treballen els materials els

artistes és sens dubte un dels atractius de l'Art Camp perquè ciutadans i curiosos s'atansin als espais de creació.

El llenguatge artístic només és el denominador comú d'una proposta que compta amb el suport de la CNAU, el Comú d'Ordino i la Fundació Bomosa i que amb l'impuls de la UNESCO intenta promoure valors universals de caràcter solidari. Si bé el lema del primer Art Camp es va centrar en l'Any internacional del

planeta Terra, l'Any internacional de l'apropament de les cultures ha estat el motor d'aquest 2010. Cal destacar que al voltant dels tallers hi ha un programa cultural en què s'intenta donar a conèixer les diferents realitats geogràfiques dels participants. Quant a la difusió del nostre patrimoni, s'ha fet a través de sortides perquè els nous coneguts coneguin millor el país que els acull. La Ruta del Ferro ha estat una de les descobertes a Ordino.

L'Andorra Ultra Trail Vallnord prepara les novetats pel 2011 després de l'èxit assolit

La sortida de l'Ultra Trail il·luminada per les torxes.

Després d'una segona edició amb molt èxit, que va animar la parròquia d'Ordino durant tres dies memorables, Cims Màgics concentra ja esforços renovats per enfocar l'edició del 2011. Es consolidaran les tres proves actuals: l'Ultra, volta a tot Andorra de 112 km; el Trail, de 35 km, i el SolidariTrail, de 10 km accessible a tothom, incloses les persones amb alguna discapacitat. I s'hi podrien afegir més proves, com una modalitat d'uns 100 km amb menys desni-

vell que l'Ultra, i també una prova extrema, la Ronda dels Cims. Aquesta cursa, d'uns 170 km i 11.000 m de desnivell positiu, donaria la volta al país per la seva perifèria. Es podria fer individualment i en relleus de quatre (quatre maratons).

«La Ronda dels Cims serà una cursa excepcional, de referència a escala mundial», expliquen els organitzadors Gerard Martínez i Valérie Lafleur, «sempre dins l'esperit de l'Andorra Ultra Trail Vallnord, és a

dir, exigència, superació i el màxim respecte per la natura amb tota la seguretat».

I ja estan treballant en la recerca de patrocinadors que puguin satisfer el pressupost per organitzar un esdeveniment esportiu d'aquesta magnitud. Se'ls veu optimistes, perquè tenen el suport i els ànims de tots els participants i els voluntaris.

La propera edició tindrà lloc, amb lluna plena, els dies 15, 16 i 17 de juliol de l'any que ve.

Comunitat internacional

Altres andorranans

Andorra ha estat terra d'acollida des de temps immemorials. La duresa del clima, l'aïllament geogràfic i les especificitats polítiques i jurídiques no han frenat en dècades l'arribada de gent forana, molts en busca de feina, però d'altres seduïts pels paisatges d'alta muntanya.

Conèixer altres punts de vista de la nostra realitat o, el que és el mateix, veure-la amb ulls diferents permet enriquir-nos i aconseguir una societat més plural. En aquesta nova secció volem sentir la veu d'aquestes persones que, establertes aquí, ens poden narrar la seva experiència.

Aquest és el cas de Clare Allcard, una anglesa que després de viure en dinou països diferents, en una estada a Singapur troba un anunci a la premsa i decideix instal·lar-se a Andorra. Allcard és una gran activista de la comunitat anglesa a Andorra, col·labora com a voluntària a l'hospital, en associacions caritatives, al Club Internacional, a l'església de parla anglesa i fins i tot organitza classes de català. Allcard és també sòcia fundadora d'un club d'escriptors que han publicat una guia sobre les tradicions i les festes d'Andorra.

107
anglesos
a Ordino

Els espanyols (26.674), seguits dels portuguesos (13.324) i dels francesos (5.108) són les comunitats estrangeres més nombroses al Principat. Els anglesos, tot i ser una comunitat molt activa, són a força distància, en quarta posició, amb 1.098 residents. Aquestes dades no tenen en compte els nacionalitzats andorranans com és el cas de la Clare Allcard. Les quatre nacionalitats estrangeres amb més presència a la parròquia d'Ordino són les següents: espanyola (1.150), francesa (325), portuguesa (308) i anglesa (107).

Becoming andorran

by Clare Allcard/Thompson Foster

It all started with a baguette; well, that and a Communist coup.

The 1977 Seychelles coup had, by 1980, driven us from our tropical island home.

My husband, Edward, and I then sailed Johanne Regina, via Sri Lanka, to Singapore. There, every fortnight, I had to go to Immigration to beg them, on bended knees, to renew our tourist visas for just two more weeks. Not easy. But Singapore's boatyards and carpenters were impressive and our ancient wooden boat desperately needed attention.

Then I bought the baguette. As usual, the baker wrapped it in a scrap of newspaper. Arriving home, I opened the scrap and began to read.

An advertisement from an estate agent called CISA caught my eye. It invited readers to buy property in a place called Andorra. I had never heard of Andorra but Edward had. He had once spent 24 hours there. «It's a swindle! You go and ask them how much it rains! Never stopped raining when I was there!»

The next day I went to the hotel where CISA was promoting property.

My question surprised them. «I don't really know,» replied the beautiful Malaysian woman at the

desk. «Maybe 22 days in the year?» She then handed me leaflets showing various properties and gave me, in passing, the astonishing news that I would not need a visa to visit Andorra.

I carried the pamphlets – and the news – back to Edward. Having abandoned our 17 acre plantation in the Seychelles we needed a new land base. And we wouldn't require a visa! Could this be it? One house in particular caught his eye. Small, it stood all alone in an alpine meadow. Behind it fir trees rose up towards a mountain ridge. It looked idyllic. And the price was acceptable too.

«Why don't you go and look at it? Mind you, we don't want to be able to hear a neighbour's radio or a dog bark or see another house.»

A couple of weeks later I flew to Andorra with Edward's list of requirements in my hand.

It turned out that photograph was old. The idyllic alpine meadow had sprouted six more houses. But my guide, the wonderful, multilingual Dutchwoman, Arina de Reuter, did not despair. At least not quite. The main problem was dogs. At that time every other house seemed to boast an Alsatian. Each time we stopped the car, they barked.

«Sorry! No good!» I would say and Arina would restart the engine and we'd set out yet again.

Finally she drove up a dirt track and halted beside a tiny orchard. No dogs! Also no house. The plot was minute but it was surrounded by communal land which could not be built on. We got out. Still not a dog to be heard, nor a neighbour's radio for there were no neighbours and, provided one looked in the right direction, no houses to be seen either. An hour's survey revealed just one car passing along the little road below. We'd found it!

I flew back to Edward with the information. Satisfied with my report, we chose CISA to build Xalet Hort Dret. Amazing how a baguette can change your life.

In 1986 we sailed back to Europe and Edward saw the house for the first time. He fell instantly in love with the view. Just as well as we counted 12 heavy lorries every hour thundering along the little road below. We also discovered that, when the wind came from the wrong direction, the sound of barking dogs wafted across the valley on the night breeze. But not to worry. Andorra had us hooked.

When we applied for passive residence, the woman

Una borda de la Cortinada que es manté intacta amb el temps.

at Immigration could not have been more charming. Her chief concern was that, after spending so many years gazing at the ocean's wide horizons, we would feel claustrophobic within Andorra's mountain folds. «Not a bit of it,» said Edward. «It's all part of nature. The mountains are just waves standing still.»

The immigration officer smiled with relief. «In that case, go to the Govern and ask for Rosa. She'll help you with the paperwork.» An immigration officer who would help? What sort of paradise was this?

By then I had lived in 19 di-

fferent countries but here, for the first time, I began to put down roots. After 20 years of anchoring up lonely creeks and in deserted bays I joined everything: choirs, local charities, hospital volunteers, the Club Internacional, the English-speaking Church... In 1993 I co-founded The Writers' Circle and together we wrote the guide book: Andorra: Festivals, Traditions and Folklore. And yet they still label us Passive Residents!

Six months after we arrived, Edward and I started Catalan classes. But as many foreigners discove-

red, in those days practicing Catalan in Andorra was tough. You'd say «Bon dia!» and even if the person was Andorran, they'd reply 'Buenos dias!» As I was also trying to speak Castilian at the coast I ended up totally confused.

Then the residence period for becoming an Andorran changed from 25 to 20 years. Just two years away! For the first time I considered it seriously. I had left Britain in 1968. Andorra was my home, where my heart was, and I had no intention of leaving, so becoming a citizen suddenly seemed obvious.

When the time came I applied. I would be cross-examined on Andorra's history, geography, politics, constitution et al. I started swotting up possible answers. Meanwhile I had to order an apostilled birth certificate from the UK. As the policewoman took it she said, «You do know you will have to change your name?» But I didn't hoist it in.

Just two weeks before the dreaded exam, I received a list of six Catalan books to read. Well, even in English, I'm hard pressed to get through one book a week. Total panic set in!

On the appointed day, I went down to the Govern and joined some half-dozen other, highly nervous people perched on the

edge of their benches. One by one they ushered us in – and out. My turn came. There, in a small room, sat six examiners. My heart pounded. I hadn't taken an exam for at least 30 years. My greatest dread was that one of them would speak what I call 'wooje wooje' Catalan (when the speaker never moves his lips).

An elegant woman in her forties began. She spoke beautifully - but so fast it felt like being machine gunned. How I blessed my friend, Maria Teresa Planàs, who for years had spoken to me at just that speed.

«Rosemary, what do you do in Andorra?» I should explain. I was baptised Rosemary Clare Thompson. For the past thirty-nine years I had been Clare Allcard but, as the policewoman had warned, they had changed my name. I had become Rosemary (first given name) Thompson (father's surname) Foster (mother's surname). All those years of earning Brownie points as Clare Allcard had gone for nothing. I wouldn't stand a chance!

«I'm an obsessive volunteer. I volunteer for everything: international events, at the hospital. Most recently I organised Catalan classes for 35 retired English-speakers.» Behind me, a man whispered «It's her!»

«How long have you been

speaking Catalan?» Oh no! My Catalan is far from perfect.

«Well, I started by speaking Spanish then tried to learn Catalan. For the next 15 years I spoke Spatalan.» I heard an amused murmur. Clearly Spatalan worked in Catalan as well as English. «And then,» I went on, «At the Millennium, I resolved to speak only Catalan.» Other questions: on the constitution, geography, history followed but from the look on their faces I had scraped through. Indeed I should say here that all six examiners could not have been kinder or more encouraging. I really felt that they wanted me to succeed.

Afterwards friends asked whether I thought I had passed. I replied, «If it is based on knowledge of Andorra, yes. If on my Catalan, no.» It must have been based on knowledge of Andorra for I passed.

The final sprinkle of star dust on the transformation came at a little ceremony when the then Head of Government, Albert Pintat, handed out passports to the new Andorrans. I was the only British person present. «Rosemary Thompson Foster!» No one moved. I looked around. And then suddenly I realised – that's me! I went forward, smiled nervously and received my Andorran passport.

Telèfons d'interès

EMERGÈNCIA

BOMBERS	118
GRUP DE RESCAT DE MUNTANYA	112
HOSPITAL	871 000
INFORMACIÓ DEL TRÀNSIT	1802 1802
INFORMACIÓ NACIONAL	111
INFORMACIÓ INTERNACIONAL	119
POLICIA	110
SUM (Servei Urgent Mèdic)	116

SERVEIS PARROQUIALS

ATENCIÓ CIUTADANA (24 h)	
I CIRCULACIÓ	163
CAP (Centre d'Atenció Primària)	747 025
COMÚ D'ORDINO	878 100
DESPATX PARROQUIAL	835 014
OFICINA DE TURISME	878 173
SAD (Servei d'Atenció Domiciliària)	878 139
	337 795

Busos

L6 Sortides des d' Ordino

De dilluns a dissabte

De les 7.30 a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a dissabte

De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

L6B Sortides des d'Ordino

De dilluns a divendres

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a dissabte

De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

e3 Sortides des d' Ordino

De dilluns a dissabte

De les 7.09 a les 9.49 h

i de les 17.09 h a les 20.25 h

cada 18 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a dissabte

De les 7.15 h a les 9.55 h

i de les 17.15 h a les 20.19 h

cada 18 minuts

Misses en anglès

a partir del setembre

Cada últim dissabte de mes, a les 12 del migdia.

Mossèn Joan Fenosa

Activitats

Els parroquians van celebrar la tradicional benedicció del bestiar el 18 d'agost a la Rabassa d'Ordino.

Els alumnes de l'Escola de música interpreten una escena del musical *La bella i la bèstia* de Walt Disney.

Els corredors fan el *briefing* abans d'iniciar la Travessa d'estiu la Massana-Ordino, que va sortir de Prat de Call.

L'equip del Comú d'Ordino va assolir l'11a posició en la primera participació al raid transfronterer Trofeu Desman.

El cicle *Nits obertes* es va inaugurar amb música i dansa camerunesa, a càrrec del grup Ntapkeau de Bàfia.

BREUS

La Festa del Roser d'Ordino ha estat proposada per formar part de la llista de Festes d'Interès Cultural en què treballa l'àrea de Patrimoni Cultural del Govern. Es tracta d'una de les festes més emblemàtiques de la parròquia.

Ja es pot consultar el nou web de Turisme www.ordino.ad. La nova pàgina concentra tota l'oferta d'oci i lleure de la parròquia. També inclou una guia d'allotjaments i restaurants, a més de rutes guiades i excursions.

Medi Ambient instal·la una taula d'orientació panoràmica a prop de Creusans. El panell reproduïx els pics francesos, catalans i andorrans que es poden veure des d'aquest lloc privilegiat, de gran afluència, a més 2.600 m d'altitud.

En marxa la segona fase de col·locació de plaques de carrer que es portarà a terme als pobles d'Ordino, Segudet, Llorts i Ansalonga. Fets en acer corten, els rètols, dissenyats per Juanjo Novella, mostren el perfil del Casamanya.

Ordino ja té un local d'oci nocturn sense fum. El pub musical Xaloc ha estat el primer a fer una aposta arriscada que ha comptat amb el suport ciutadà. Amb el Bar Bitlles i 5 Sentits, ja disposem de tres espais lliures de fum.

El CEO avança l'inici dels cursets de natació amb el canvi de dates de la parada tècnica, que enguany es va fer del 26 de juny al 25 de juliol. Els treballs de millora s'han centrat en la sala d'aeròbic, el gimnàs i la zona aquàtica.

Turisme ofereix noves visites guiades temàtiques: «Ordino cultural», amb un recorregut pel nucli antic i els edificis històrics del poble, i «Descobreix la Cortinada», que inclou les visites al Mas d'en Soler i l'església de Sant Martí.

Al setembre veurà la llum el Camí interparroquial del Bony de les Neres, un projecte en què s'han implicat quatre comuns: Canillo, Encamp, la Massana i Ordino. El treball de senyalització s'ha dut a terme durant el mes d'agost.

Celebració de la missa de Sant Pere el dia de la festa parroquial a l'exterior de l'ermita, al Serrat.

La parròquia va celebrar el Dia de la música amb el concert The McDonogh School Concert Choir, a l'església parroquial.

Un grup d'alumnes de l'Escola de ballet Elisabeth Morera en l'exhibició de final de curs a l'Auditori Nacional.

Consol Naudí anima els petits participants de l'Escola francesa a la tradicional cursa, a començament d'estiu.

Els jocs amb inflables a la piscina són un dels atractius de la festa de final de curs al Centre Esportiu d'Ordino.

Agenda

setembre

Popular
DEL 3 AL 5
 FESTA MAJOR DE LA CORTINADA I ARANS

Esports
DIUMENGE 5
A LES 10.30 H
 3a PROVA ORDINO-SORTENY IV CAMPIONAT D'ANDORRA DE CONTRARELLOTGE INDIVIDUAL
Llorts

Popular
DIUMENGE 5
A LES 18 H
 BALLADA AMB LA COMPANYIA ESTATAL LEZGINKA, L'ASSOCIACIÓ CULTURAL DO ALTO MINHO I EL GRUP DANSAIRE D'ORDINO
Prat de Call

Cultura
DIJOUS 9
 INICI DE CLASSES ESCOLA D'ART

Cultura
DIJOUS 9
 INICI DE CLASSES ESCOLA DE MÚSICA

Activitats
DIJOUS 9
 INICI DE CLASSES GRUP DANSAIRE D'ORDINO

Esports
DISSABTE 11
 PITCH & PUTT (4a PROVA, EN STABLEFORD)
Vall d'Ordino Golf Club

Esports
DISSABTE 11
A LES 16 H
 39è RAL·LI D'ANDORRA
Ordino

Activitats
DILLUNS 13
 INICI DE CLASSES ESCOLA DE BALLET ELIZABETH MORERA

Popular
DIMECRES 15
A LES 10 H
 CURS DE CUINA A CÀRREC DE LURDES TURNÉ DE PAMVISUCRE. 19a MOSTRA GASTRONÒMICA D'ANDORRA
Escola francesa d'Ordino

Popular
DIMECRES 15
A LES 15 H
 CURS DE CUINA A CÀRREC D'ÒSCAR MAGÍ DE LA NEU. 19a MOSTRA GASTRONÒMICA D'ANDORRA
Escola andorrana d'Ordino

El Roser dóna el tret de sortida a les festes majors.

Popular
DIJOUS 16
 FESTA MAJOR D'ORDINO

Popular
DIJOUS 16
A LES 18 H
 LLIURAMENT DE PREMIS DEL CONCURS DE GUARNIMENT FLORAL

Popular
DIUMENGE 19
 19a MOSTRA GASTRONÒMICA D'ANDORRA
Ordino Studios

Esports
DILLUNS 20
 INICI D'ACTIVITATS: NATACIÓ, PERFECCIONAMENT I WATERPOLO
Centre Esportiu d'Ordino

Esports
DISSABTE 25
 6a DUATLÓ Ordino-Casamanya

Esports
DISSABTE 25
 PITCH & PUTT (5a PROVA EN STROKE PLAY)
Vall d'Ordino Golf Club

Gent gran
DEL DILLUNS 27 AL DIMECRES 29
 VIATGE A MILLAU

Popular
DIMECRES 29
 FESTA MAJOR D'ANSALONGA

Participants de la Contrarellotge, moments abans de sortir.

què aconseguiràs?

Porta els teus residus a la deixalleria, guanya punts i tria el teu premi!

OPCIÓ A PER TOXICITAT DEL RES DU 4 PUNTS

A casa tenim molts residus blancs que cal portar a la deixalleria. Són especialment perillosos i fan d'arrivar en alguns casos, degudament emmagatzegats i etiquetats. Si tens dubtes, trucar al teu comú i informen-te'n.

- Tènyors i carburants d'impressora
- Bombetes i fluorescències
- Troços, vidres, elements: Elements que contenen mercuri en gotes o líquid
- Batterie i productes químics, com els productes de neteja
- Filtres i bateries de qualsevol classe

OPCIÓ B PER UN MÍNIM DE 4 ELEMENTS O FERRETS 4 PUNTS

Qualsevol dels 4 o més objectes de la llista de sota. Cada cop que porti més objectes a tractar serà un petit electrònic, element de decoració, roba, etc., que s'acaben tirant. Quan t'hi portis, obtindràs també guanyar una gran quantitat de punts. Quan portis a la deixalleria equips esportius se separen per a la seva reutilització o tractament. D'aquesta manera col·laborem a reduir el nostre impacte ambiental.

SI L'ACOMPANYES, GUANYES!

Els teus viatges a la deixalleria ara tenen premi deixalleria.companyesguanyes.ad

quina és la teva deixalleria?

OPCIÓ C PER VOLUMS MÉS 2 PUNTS

Porta els teus residus a la deixalleria i guanya punts. Triar el teu premi.

DEIXALLERIA	ADREÇA	HORA	TELÈFON
Berco i Gaudí	Carrer de l'Estació de l'Estació	10h - 14h i 17h - 19h	911 700
Escaldes-Engordany	Plaça del Principat, Escaldes-Engordany	09h - 14h i 17h - 19h	911 700
Vall de Navac	Carrer de l'Estació, Vall de Navac	10h - 14h i 17h - 19h	911 700
Sant Julià de Lòria	Carrer de l'Estació, Sant Julià de Lòria	10h - 14h i 17h - 19h	911 700

AmB 44
 2014-2015
 Crèdit Andorrà

octubre

Cultura

**DIVENDRES 1
A LES 21 H**
CONCERT DE CONCHA BUIKA. 28è FESTIVAL INTERNACIONAL NARCISO YEPES «EL ÚLTIMO TRAGO», HOMENATGE A CHAVELA VARGAS
Auditori Nacional

Cultura

DISSABTE 2
JORNADA DE PORTES OBERTES
Escola d'Art

Esports

DILLUNS 4
INICI D'ACTIVITATS SECCIÓ ESPORTIVA: JUDO, FUTBOL SALA I GIMNÀSTICA RÍTMICA
Centre Esportiu d'Ordino-Sala Polivalent-Pavelló Germans de Riba

Activitats

DILLUNS 4
CLASSES DE TXI-KUNG I TAI-TXI
Sala Arcalís

Activitats

DILLUNS 4
CLASSES DE IOGA
Prefabricats Carrera Nova

Cultura

**DIVENDRES 8
A LES 21 H**
CONCERT DE CARLOS NÚÑEZ. 28è FESTIVAL INTERNACIONAL NARCISO YEPES «ALBORADA DO BRASIL»
Auditori Nacional

Esports

DISSABTE 9
PITCH & PUTT (6a PROVA, EN STABLEFORD)
Vall d'Ordino Golf Club

Cultura

**DIVENDRES 16
A LES 21 H**
CONCERT DE L'ONCA, DIRIGIT PER MARZIO CONTI. 28è FESTIVAL INTERNACIONAL NARCISO YEPES «ÒPERA I BALLET»
Auditori Nacional

Cultura

**DIUMENGE 17
A LES 12 H**
CONCERT DE LA JONCA, DIRIGIT PER GERARD CLARET. 28è FESTIVAL INTERNACIONAL NARCISO YEPES «QUARTETS DE CORDA I ACORDIÓ». HOMENATGE A ASTOR PIAZZOLLA
Església parroquial

Gent gran

DIMARTS 19
VISITA AL FUNICULAR I DINAR AL POBLE ESPANYOL (BARCELONA)

Cultura

**DIVENDRES 29
A LES 21 H**
COMPAÑIA MARÍA PAGÉS. 28è FESTIVAL INTERNACIONAL NARCISO YEPES «FLAMENCO Y POESÍA»
Auditori Nacional

Popular

**DISSABTE 30
A LES 17 H**
CASTANYADA
Casa Pairal

novembre

Gent gran

DISSABTE 6
VISITA A LA FIRA DE LA PERDIU
Vilanova de Meià

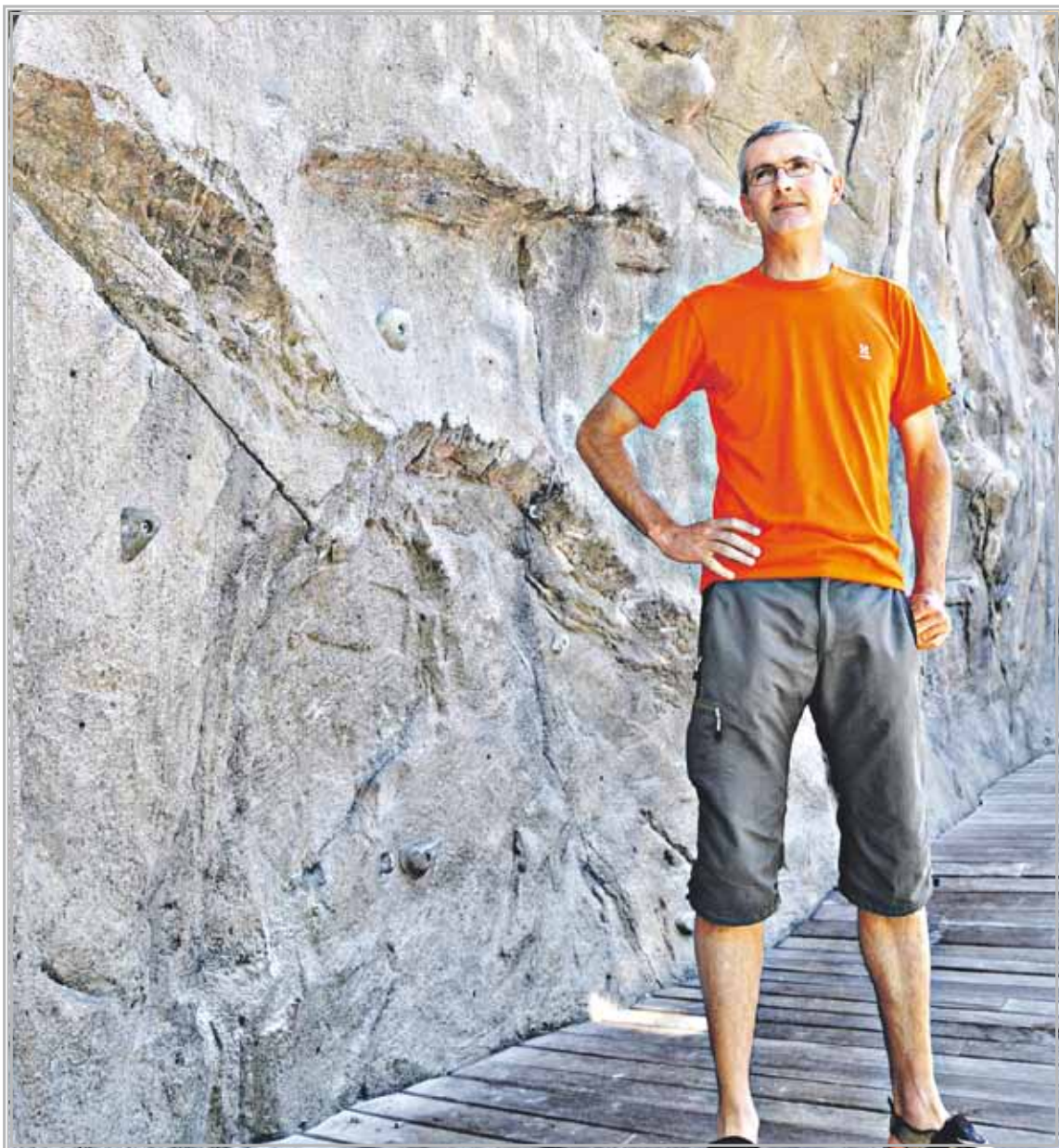
Ambientació per la Castanyada, a la Casa Pairal.

Vine a conèixer
la nova **Escola d'art**
Inici de curs 9 de setembre

ordino
escola d'art

L'Ordino de.... Mark Crighton

▲
Mark Crighton davant del rocòdrom del Centre Esportiu d'Ordino.

Mark Crighton ha trobat la fórmula per fer de la seva passió la seva professió. Fa sis anys, amb dos socis més, va muntar a Ordino l'empresa Experiència en muntanya, pionera al Principat en la promoció d'activitats d'estiu a la muntanya: excursions, vies ferrades, barrancs... «Durant els mesos de juliol, agost –el més fort– i setembre, som cinc guies i poden arribar a passar per l'empresa unes 3.000 persones», assegura. Fan sortides de matí i de tarda. La majoria de clients són turistes, però també reben gent del país, «cada dia més, molts pares amb fills, molts nens a partir de 7 anys». També col·labora amb en-

titats com l'ECOIA (Esquí Club d'Ordino Arcalís) o la ludoescola. «El Comú hi col·labora fent marcatges i amb les infraestructures», explica Crighton, que no plora per subvencions

«Durant els mesos de juliol, agost i setembre som cinc guies i poden arribar a passar per l'empresa unes 3.000 persones»

i ajuts públics. Part de la clau de l'èxit del seu projecte és, segons explica ell mateix, que no exclou edats en les activitats que organitza i quasi totes es

poden fer en família. Com a repte de futur, espera anar incorporant més propostes i activitats, entre elles obrir vies ferrades a més altitud. Té molt clar per què es va establir a Ordino: «Experiència en muntanya no tindria sentit en una altra parròquia. Ordino és el lloc on la muntanya ha estat més ben preservada, i la situació és perfecta, a 10 minuts caminant trobes tres vies ferrades i barrancs», diu. La seva vinculació amb la parròquia, però, ve de més lluny; fa 25 anys era el subdirector de l'Escola d'esquí d'Ordino-Arcalís i als estius treballava a ITO (Iniciatives Turístiques d'Ordino). A Experiència en muntanya hi arriben turistes de totes les nacionalitats: «israelians, suecs, japonesos... a aquests últims els fascina la varietat de flora que tenim, i als suecs els captiva

la muntanya verge i salvatge», explica. «Coneixen els Alps i llocs molt més explotats, i aquí els encanta haver de fer pícnic per la

«Als suecs els captiva la muntanya verge i salvatge, i haver de fer pícnic per falta d'infraestructures»

falta d'infraestructures». Això sí, tots coincideixen en l'excursió favorita: el Parc natural de la vall de Sorteny. Per a ell, el Parc és també un dels llocs més bonics de la parròquia, juntament amb l'Angonella, però si s'ha de quedar amb un des de la seva experiència com a guia escull la Font Blanca. «Vaig treballar molts anys a Arcalís i sempre la tenia al davant; és

Amb el Mark Crighton i el Toni Rodríguez vam crear fa sis anys l'empresa d'activitats de muntanya anomenada Experiència en muntanya, amb seu a Ordino. Durant aquest temps he après a conèixer i a compartir bons moments amb el Mark, un gran amant de la natura, del medi natural i de les muntanyes del Principat. Tots aquests anys ha demostrat la seva professionalitat i la integritat que té envers les altres persones, tant amb nosaltres com amb els clients i els turistes que vénen a visitar Andorra. És un persona molt humil, sempre a punt d'ajudar els altres. El Mark es un gran treballador, un gran professional i més que un company és un gran amic. Fa més de setze anys que treballa en l'àmbit dels guies acompanyants de muntanya, sense oblidar tots els anys que ha treballat com a subdirector de l'Escola d'Esquí a l'Estació d'Esquí d'Ordino Arcalís i com a formador d'esquí per a l'EFPEM (Escola de Formació de Professions Esportives i de Muntanya d'Andorra). Li agrada transmetre el seu saber fer als altres i compartir la seva passió per la muntanya. Crec que molts el podem tenir com a referent pels seus valors, les seves virtuts, la seva passió per la natura, els seus coneixements sobre Andorra i, òbviament, per la seva humilitat. Com a amic seu, li desitjo molta sort en el futur i que continuï amb la mateixa línia que ha dut fins ara.

Gerard Olm Palmitjavila

on he tingut les sensacions més fortes i aèries... Estàs molt penjat, allà dalt».

L'amor de Crighton pels paisatges extrems no és casual: zambiana, d'origen irlandès i nacionalitzat andorrà, va arribar al país quan tenia 10 anys amb un profund desig de conèixer la neu. «Allà vivíem a l'aire lliure, en contacte permanent amb la natura, en una granja de 8.000 hectàrees». Crighton assegura que no li va costar gens adaptar-se, excepte a l'escola, ja que havia d'anar a un col·legi anglès de Castelldefels amb el seu germà. A la pesca, les excursions i la neu «de seguida ens hi vam habitar». És clar que quan pot torna a l'Àfrica: «Hi ha alguna cosa especial, allà, les olors, els sorolls... tot allò em transporta a la meva primera infantesa», confessa.